

- Lustig, S.L., & Tennakoon, L. (2008). Testimonials, narratives, stories, and drawings: child refugees as witnesses. *Child and adolescent psychiatric clinics of North America*, 17(3), 569–584. <https://doi.org/10.1016/j.chc.2008.02.001>
- Nofal, M. (2017). *For Our Children: A Research Study on Syrian Refugees' Schooling Experiences in Ottawa*. Ottawa, Ontario, Canada, University of Ottawa. <http://dx.doi.org/10.20381/ruor-20750>
- Reakes, A. (2007). The education of asylum seekers: Some UK case studies. *Research in Education*, 77, 92–107. <https://doi.org/10.7227/RIE.77.7>
- Wagner, T.M. (2013). *Supporting Refugee Children in Pennsylvania Public Schools*. Pittsburgh: University of Pittsburgh school of education. http://d-scholarship.pitt.edu/19586/1/Wagner,_T.M._Dissertation_2013.pdf
- Whiteman, R. (2005). Welcoming the stranger: A qualitative analysis of teachers' views regarding the integration of refugee pupils into schools in Newcastle upon Tyne. *Educational Studies*, 31(4), 375–391. <https://doi.org/10.1080/03055690500237348>
- Yasar, M.R., & Amaç, Z. (2018). Teaching Syrian Students in Turkish Schools: Experiences of Teachers. *Sustainable Multilingualism*, 13, 225–238. <https://doi.org/10.2478/sm-2018-0019>

ОСВІТА ШКОЛЯРІВ-БІЖЕНЦІВ У ЄС

Максименко Оксана,

кандидат педагогічних наук, доцент,
науковий співробітник відділу порівняльної педагогіки,
Інститут педагогіки НАПН
Київ, Україна

✉ osmaksku@ukr.net

Сучасна світова спільнота стикається з кризовими явищами, серед яких війни та озброєні конфлікти, які спричиняють значні переміщення різновікових груп з дітьми шкільного віку включно.

Світові організації, які серед інших місій покликані забезпечувати та скеровувати функціонування освітнього середовища, згідно з міжнародними угодами та визнаними конвенціями, беручи до уваги попередньо напрацьований і випробуваний досвід, моделюють та формують процес здобуття освіти і цією категорією біженців шкільного віку.

Рамковими у цьому питанні є напрями діяльності ООН, ЮНЕСКО, ОЕСР, Ради Європи, ЄС. ООН концентрує свої зусилля на моніторингу статистичних даних та допомозі урядам країн прибуття та перебування біженців, надання необхідного захисту та гуманітарної допомоги. ЮНЕСКО зосереджує увагу на облікуванні переміщення дітей до країн, запровадженні заходів у країнах перебування щодо забезпечення продовження ними освіти. ЄС спрямовує свою діяльність не тільки на моніторинг статистичних та інших даних, але і на активне формування політичного поля для

перебування біженців та можливостей освіти дітей шкільного віку у країнах-членах спільноти. Ці ж організації стають координаторами фіксації та особливостей перебігу процесу входження школярів-біженців у новий освітній простір країн перебування. Продовження освіти відбувається через інтеграцію учнів-біженців до навчальних закладів освітнього середовища країни. Для означення категорії біженців, переміщених осіб, мігрантів тощо використовується відповідний понятійний апарат.

Концептуальна рамка аналізу напрямів політики і заходів, які сприяють інтеграції учнів-біженців / мігрантів у школи ЄС, вибудовується у суспільно-економічному та політичному контексті країни перебування. Освітня система координує, фінансує, моніторить та аналізує процес і впливи інтеграційних процесів. Освітня система, яка охоплює навчальний заклад, а саме школу (шкільну спільноту та батьків / родини), здійснює цю роботу та підтримку через мережу фахівців (вчителів, керівників закладів, асистентів, психологів тощо). Функціональна діяльність останніх зосереджується на поєднанні 1) мовного забезпечення та підтримки з міжкультурною освітою, а також 2) навчальної підтримки та суспільно-емоційної підтримки.

З подіями в Україні в умовах війни РФ проти України проблема підтримки неперервності освіти українських школярів та їх освітньої інтеграції у системи освіти держав-членів ЄС від початку знаходить широкий відгук на політичному рівні та координацію, аналіз та подальшу розробку напрямів політики реагування. Проголошуючи напрями концентрації зусиль в уже існуючому секторі освіти мігрантів, країни ЄС забезпечують основу для подальшої розробки можливих інструментів та позицій для створення форматів і запуску механізмів функціонування освіти школярів-біженців у багатовимірних системах освіти країн спільноти саме для цієї категорії українських біженців.

Дослідження зарубіжжя зорієнтовані на особливості перебігу процесу входження та механізми, практики залучення в освіту дітей-біженців. Окремим питанням постає вплив освітньої інтеграції українських школярів-біженців на освіту біженців у країнах ЄС у цілому. Саме тому широкого висвітлення набуває всебічна інформація щодо залученості у системи освіти країн ЄС школярів-біженців як нового досвіду. Кожна країна гнучко втілює власні практики за освітніми ланками та напрями у вже існуючій та напрацьованій формати освіти біженців / мігрантів за виникнення складної ситуації.

Вітчизняні вчені зосереджують увагу на питаннях організації освіти в умовах війни та вивченні закордонного досвіду, зокрема ЄС, що може стати поштовхом до розвитку вітчизняного сектору освіти за умов глобалізації та міграції населення.

Отже, освіта школярів-біженців у ЄС реалізується за існуючими механізмами, відповідаючи викликам та напрацьовуючи новий досвід.